

דבר העורכת

לקוראים שלום!

חופש נעים! מערכת נושאונצ'יק מאחלת לכם רק טוב לקראת החופש הגדול המתחיל היום. נצלו את הזמן לנוח, לטייל ולעסוק בתחביבים, בעיקר באיסוף בולים.

לכבוד החופש הגיליון עוסק בנושאי ים – אני בטוחים כי תבלו שם חלק ניכר מהחופש. יורם "דובוש" כהן מספר במאמרו על אפשרויות הביילוי הבלתי נגמרות בים באמצעות בולים מאוספיו. משה רימר מתאר את תהליך ייצור הפנינים. קלריטה ואפרים כותבים על סוגי הפינגווינים בעולם, ובפינה הישראלית ניכר קצת טוב יותר את הכנרת. ולסיום, כבכל גיליון, חידון בולאי נושא פרסים.

תהנו, שמרו על עצמכם ונתראה בגיליון הבא,

שלכם, שביט

בקיץ מבלים ונהנים

יורם "דובוש" כהן

בונים ארמון בחול

משתעשעים בנהרות

ורוחצים באגם

רוחצים בים

צעירים ומבוגרים

סירות בבניה עצמית

בונים דגמי סירות

בשנת 1989 הוקדשה סדרת בולי אירופה – EUROPA – לנושא של "משחקי ילדים", וביניהם ילדים וסירות. בשני הבולים מהאיים האזוריים (השייכים לפורטוגל) רואים ילד בסירה וילד משחק בסירה. בבול מאיסלנד רואים ילד וילדה המשיטים דגמי סירות, ובבול משבדיה – ילדים המשחקים בסירת עץ שבנו במו ידיהם.

שטים בסירות

באי ג'רסי מצאו דרך גרפית חביבה לתאר את הקיץ על החוף בסדרה בת ארבעה בולים מ-1975: איסוף קונכיות, שימשיה, כסא נוח ובניית ארמונות חול.

באנגליה ב-1994 יצאה סדרה ובה חמישה בולים המציינים מאה שנים להופעת "גלויות מצוירות" הומוריסטיות. האנגלים נוהגים לשלוח גלויות כאלה ממקומות הקיט והחופשה שלהם לידידיהם, כדי ש"יקנאו" ויראו עד כמה הנופשים נהנים מחופשת הקיץ שלהם.

בשניים מבולים אלה רואים גם ילדים מלקקים גלידה, בילוי קיצי מובהק. חלקנו עוד זוכר שבשנות ה-50 בארץ פשוט אי אפשר היה להשיג גלידה בחורף, ורק כשהופיעה גלידה בחנויות ידענו שהקיץ הגיע. אין הרבה בולי גלידה, אבל אחד היפים שבהם הוא של ננסי המלקקת גלידה. בול זה הוא פרי מכחולו של הקריקטוריסט ארני בושמילר (1905-1982), שהחל לפרסם בעיתונים את **ננסי** ב-1938. לצידה של ננסי נראה החבר שלה, **סלוגו**, שגם הוא נהנה מהגלידה שלו.

ננסי מלקקת גלידה

לסיום, אותי די מפתיע שבאוסף שלי יש רק מעט בולי גלידה הידועים לי ולכן אם תמצאו כמה נוספים אשמח אם תודיעו או תשלחו לי.

קיץ נעים,

דובוש אוסף בולי ילדים, דובים ודפוס על בולים. לתגובות:
dobush@yahoo.com

מתנת הים

משה רימר

הפנינים מהוות את אחד האוצרות הגדולים ביותר שהצליח האדם להשיג מן הים. עד תחילת המאה ה-20 נחשבו הפנינים לאבנים היקרות הנדירות ביותר, ורק העשירים ביותר יכלו להרשות לעצמם לרכוש תכשיטים המעוטרים בפנינים. מחרוזת פנינים עלתה סכומי עתק, ונחשבה לתכשיט יוקרתי ביותר שרק נשות מלכים וקיסרים יכלו להתהדר בהן.

גלוית מרב מאוסטרליה - פריט המשלב גלויה, בול וחותמת, שיש ביניהם התאמה מרבית בנושא ובציור. בייצור הבול השתמשו בדיו מיוחדת, המקרינה ברק דמוי פנינה אמיתית.

בניגוד לכל יתר אבני החן והאבנים היקרות, דוגמת יהלומים ואבני ספיר, שהן מינרלים, מיוצרות הפנינים על ידי בעלי חיים השייכים למערכת הרכיכות, דוגמת צדפות וחלזונות. הפנינה נוצרת כאשר גוף זר חודר אל תוך הקונכייה ומפריע לרכיכה החיה בתוכה. הרכיכה מפרישה מתוך גופה חומר מיוחד המכונה בשם צדף, עוטפת את הגוף הזר בשכבות של צדף, והופכת אותו לגוש חלק ומבריק.

חותמת מיוחדת מיפן המציגה צדפת פנינים אמיתית, המייצרת את מרבית הפנינים המשמשות לייצור תכשיטים.

חילזון ענק ולצידו הפנינים שייצר. פנינים אלו אינן מבוקשות לצורך ייצור תכשיטים, אולם כיוון שנדיר למצוא אותן בטבע, יש להן ביקוש גבוהה מצד אספנים, ומחירן עשוי להגיע לאלפי דולרים.

כמעט כל סוגי הרכיכות מסוגלות לייצר פנינים, אולם במרבית המקרים המדובר בגוש העשוי גיר מתפורר או מחומר שאינו מבריק ואחיד. הפנינים היקרות המשמשות לייצור תכשיטים נוצרות על ידי מספר סוגים של צדפות, ובעיקר על ידי צדפה המכונה בשם צדפת הפנינים.

מדוע הפנינים הן כל כך נדירות?

אזורי הגידול הטבעיים של צדפות הפנינים היו לאורך חופי האוקיינוס ההודי והאוקיינוס השקט. הצדפות חיות על הקרקעית במעמקי הים, כשהן צמודות לסלעים ומסננות את מזונן מן המים שסביבן. לעיתים רחוקות חודר גוף זר דוגמת גרגר חול אל תוך הקונכייה, והרכיכה מתחילה לעטוף אותו בשכבת צדף. אם גרגר החול נמצא בין גוף הקונכייה ובין גוף הרכיכה, הוא יעטף בשכבת צדף רק בצידו האחד, זה המציק לגוף הרכיכה. רק במקרה הנדיר בו נמצא גרגר החול בתוך גופה של הרכיכה, הוא יעטף בשכבה אחידה של צדף מכל צדדיו, ותיווצר פנינה מושלמת.

שליית פנינים נחשבה למקצוע מסוכן מאוד. הצלילה שוב ושוב לעומק הים ללא כל ציוד מגן פגעה קשות בבריאותם של הצוללים, ורובם חלו ונפטרו לאחר שנים לא רבות. לרשות הצולל עמדה דקה או שתיים לכל היותר על מנת לאתר את הצדפה, לעקור אותה ממקומה ולחזור איתה אל פני הים על מנת לנשום.

במבט מבחוץ על קונכיית הצדפה לא הייתה כל דרך לדעת באיזו מן הצדפות עשויה להיות פנינה, והצוללים נדרשו לאסוף אלפי צדפות ולפתוח אותן עד שזכו לגלות פנינה מושלמת אחת. אין פלא עם כך שמחרוזת של פנינים בעלות גודל וצבע זהה הייתה תכשיט נדיר ויקר עד מאוד.

צדפות ממינים שונים יוצרות פנינים בצבעים שונים, וקיים הבדל בביקוש לצבעים השונים. פנינים בצבע ירוק כמעט שאינן מבוקשות, בעוד פנינים בצבע לבן או ורוד זוכות לביקוש גבוה. הפנינים הנדירות והמבוקשות ביותר הן הפנינים השחורות המיוצרות על ידי צדפת הפנינים שחורת השפה הגדלה בעיקר באי טהיטי שבאוקיינוס השקט.

פנינים שחורות

צדפת הפנינים שחורת השפה.

פנינים בצבע לבן ובצבע וורוד.

את הפנינים נהוג לשזור למחרוזות על פי דגמים קבועים. הדגם המקובל ביותר הוא שילוב של שלוש מחרוזות בגדלים שונים הנענדות יחד. דגמים שזכו בעבר לביקוש רב היו ה"צ'וקר" (ה"חונק"), שחבק את הצוואר באופן הדוק, והמחרוזת הארוכה (והיקרה מאוד) שזכתה לכינוי "חבל", או "נהר הפנינים".

הגהה ללא הצבע הכחול

הבול הרגיל

דוגמה למחרוזת המורכבת משלוש שרשראות בגדלים שונים

גלויה מבוילת מאוסטרליה ועליה דמותה של אן, מלכת אנגליה, שנודעה בחיבתה למחרוזות פנינים. המלכה עונדת מחרוזת מסוג "צ'וקר".

דף פרסומת מתוך קונטרס בולים מאנגליה המציג אישה עונדת "נהר פנינים".

גידול פנינים מתורבתות

בסוף המאה התשע עשרה חל שינוי מוחלט בשוק הפנינים העולמי. האחראי לשינוי זה היה ממציא יפני צעיר בשם קוקיחי מיקימוטו, שהצליח, לאחר ניסיונות רבים, לגרום לצדפות לייצר פנינים באופן מכוון. התהליך שפיתח בוצע בדרך הבאה:

בשלב הראשון הוציאו את הצדפה מן הים, פתחו אותה מעט בזהירות רבה, והחדירו אל בין הקשוות גוף זר שגירה את הצדפה לייצר פנינה. על מנת שלא לפגוע בצדפה, ולא לגרום לזיהום שיביא למותה, הגוף הזר היה עשוי מכדורית גיר שהוכנה מסוג מסוים של צדפת נחלים אמריקאית. החדרת הגוף הזר לתוך גוף הצדפה נעשתה בזהירות רבה, ודרשה מיומנות גבוהה מצד מבצע הפעולה. כל טעות או חוסר זהירות עלולה הייתה להביא למותה של הצדפה.

לאחר מכן הצדפות הוחזרו אל הים, והוחזקו בחוות ימיות שמוקמו במפרצים שקטים ומוגנים מסערות לאורך חופי האוקיינוס ההודי והאוקיינוס השקט. הצדפות שהו בכלובים התלויים מרפסודות בין שלוש לארבע שנים, עד שנוצרה בתוכן פנינה.

בתום התקופה, נפתחו הצדפות ובמרבית המקרים נמצאה בתוך כל אחת מהן פנינה עגולה ומושלמת בגודל הרצוי.

מיקימוטו ייצר את הפנינים הראשונות בשנת 1893, ובעקבות ההצלחה רשם פטנט על המצאתו והחל לייצר פנינים בהיקף מסחרי. בשנת 1901 הגיע ייבול הפנינים בחווה הימית של מיקימוטו להיקף של עשרות אלפי פנינים לשנה. הפנינים שווקו בכל רחבי העולם, ונמכרו ברבע ממחירן של הפנינים הטבעיות. בשנת 1931 פג תוקף הפטנט שרשם מיקימוטו על המצאתו, ומאות יצרנים נוספים הקימו חוות ימיות והחלו לגדל פנינים באופן דומה. כתוצאה מכך ירד מאוד מחירן של הפנינים בעולם, וכיום ניתן להשיג מחרוזות של פנינים מתורבתות במחירים סבירים.

פנינים מתורבתות הן פנינים אמיתיות לכל דבר ועניין. ההבדל היחידי בין ובין הפנינים הטבעיות טמון באופן שבו גרמו לצדפה לייצר את הפנינה במתכוון, ולא המתינו עד שיחדור גוף זר לתוך הצדפה באופן מקרי.

אבל יש גם פנינים מלאכותיות, המיוצרות מאבקת פנינים. פנינים אמיתיות שנפגמו במהלך הייצור נטחנות לאבקה, אותה מערבבים עם דבק מיוחד ויוצקים בצורה כדורית בגודל הרצוי. אבקת הפנינים מנוצלת גם לצרכים קוסמטיים, ולשימוש הרפואה העממית. אמונות שונות מייחסות לאבקת הפנינים סגולות של הברקת והצרת עור הפנים, וכן תכונות של חומר מעורר תאווה.

כריכה של קונטרס בולים מצרפת עם פרסומת למוצרי קוסמטיקה, וביניהם, "אבקת פנינים".

עניין של יוקרה

הפנינים היקרות והנחשקות הפכו משל לאדם או מוצר חשוב ומיוחד. כך נוצר הביטוי הנפוץ "הפנינה של...", הנאמר כדי להדגיש את טיבו וייחודיותו של מושא הביטוי.

חותמת מאוירת מבלגיה המזמינה לבקר בעיר אוסטנד, "הפנינה של החוף"

חותמת ביול של עיריית בת ים, המצהירה "בת ים - פנינה על חוף הים".

ערים ברחבי העולם נקראו בשם "פנינה" בשפות שונות, וכדוגמה לכך ניתן להציג את העיר פרלברג שבגרמניה, שהונפק בה בול מיוחד. במרכז סמל העיר פרלברג (גבעת הפנינים) מופיעה פנינה גדולה, מוקפת בכוכב בעל שמונה חודים המצביע לעבר

שמונה פנינים נוספות. הדבר נועד להדגיש את מעמדה של פרלברג כעיר מחוז, השולטת מאז ה-14 על ערי הסביבה.

בסוף מלחמת העולם השנייה, עם התקדמות כוחות הברית לתוך גרמניה, והתמוטטות המשטר הנאצי, קרסו מרבית השירותים האזרחיים והפסיקו לתפקד. שירות הדואר המרכזי של גרמניה הפסיק גם הוא לתפקד, ובמקומות שונים ברחבי גרמניה התארגנו שירותי חירום זמניים על מנת להמשיך ולהפעיל את הדואר.

במקרים רבים, השתמשו שירותי חירום אלו בבולי הדואר הגרמני שנותרו בבתי הדואר, תוך שהם מבטלים את דמותו של היטלר בעזרת הדפס רכב. בפרלברג הדפיסו על גבי הבולים את סימלה של העיר, הכוכב עם הפנינים.

בול של פרלברג

לתגובות ניתן לפנות למשה בכתובת rimer@netvision.net.il

פינגווינים

קלריטה ואפרים

(www.clarita-efraim/com)

הפינגווינים הם משפחת עופות ימיים יחידה בסדרת הפינגווינאים, הכוללת 6 סוגים ושבעה עשר מינים. כשנראו לראשונה פינגווינים בטבע, סברו הבריות כי אלו דגים עם נוצות. המפגשים הראשונים עימם היו בסביבה ימית בלבד וחלף זמן רב עד אשר נודע לאדם שהיצור הימי שפגש מדי פעם הוא למעשה עוף ואחרי כן נתברר כי זהו יצור יבשתי, משנתגלה הפינגווין מחוץ למים.

6 סוגי הפינגווינים על בולים מאיי פוקלנד

הפינגווינים הם מן העופות הפרימיטיביים ביותר. כבר בשחר הימים, בשל לחצי סביבה, עברו הפינגווינים לפעילות ימית ואכן, אין אף עוף אחר המותאם לתנועה במים כמותם: בניגוד לעופות מים אחרים, אין הפינגווינים שוחים באמצעות רגליהם אלא מתקדמים במים באמצעות כנפיהם. הפינגווינים איבדו את כושר התעופה וכנפיהם דומות לסנפירים דוגמת גפיהם של צבי ים. צורת גופם הידרו-דינאמית ומקלה עליהם להשיג מהירות גבוהה בשוטם במים. משום שאינם מעופפים עוד, לפינגווינים אין עצמות חלולות כיתר בעלי הכנף אשר זקוקים למשקל גוף קל ועצמותיהם המלאות הינן יתרון בצלילה לעומק רב.

פינגווינים כאמור הם יצורי יבשה ופעילותם העיקרית במים היא חיפוש מזון. הפינגווינים ניזונים מדגים ומסרטנים אותם הם צדים. ביבשה כמעט שאינם תרים אחר מזון. הם תלויים באוויר האטמוספרי לנשימה ובצלילתם במים הם אוטמים את נחיריהם ומשתמשים במלאי האוויר המצוי בריאותיהם עד אשר אוזל החמצן כמעט כליל ואז שבים אל פני המים כדי לשאוף אוויר מחדש.

פינגווין שחור רגל על בולים מנמיביה – ניתן לראות כיצד הם משתמשים בכנפיהם לשחייה במים

קהילת פינגווינים באנטארקטיקה

כל המינים נפוצים רק בחצי הכדור הדרומי, מיבשת אנטארקטיקה ועד איי גלאפגוס סמוך לקו המשווה. הגדול במינים הוא הפינגווין הקיסרי השוכן באנטארקטיקה הקפואה והמין הקטן ביותר שוכן באיים החמימים של ארכיפלג גלאפגוס, זאת על פי כלל ברגמן. בעת הקינון דוגרים שני ההורים על הביצים, ולאחר מכן מטפלים יחד באפרוחים. תקופת הדגירה נמשכת כחודשיים ובמהלכה לא אוכלים ההורים דבר.

לפינגווינים אורבות סכנות רבות הן מצד טורפים והן מצד האדם. אויביהם בטבע הם חמסנים, אותם עופות החומסים את גוזליהם וביציהם. במים ומחוץ למים עלולים כלבי ים ללכודם ובמים צדים אותם כרישים ולויתנים למכביר. האדם אינו ניזון מבשרם של הפינגווינים אך עדיין הוא האיום הממשי לקיומם; מכלית נפט שמתבקעת מציפה שטחים נרחבים בים בנוזל השחור והצמיג אשר מכסה את גופם של יצורים במים ומביא למותם המוקדם. לפינגווינים מנהג ללשול באותם מקומות שבהם עשו כך הוריהם, ואף לדגור על מצבורי הלשלת. צברים אלה הופכים ברבות הימים לדשן חקלאי משובח המכונה "גואנו פרו" והאדם כורה בהם בכמות רבה עד כי מחריב הוא מקומות קינון שלמים ומונע, בשל מעשיו אלו, הקמת דור חדש של צאצאים אצל הפינגווינים, כי הללו ימתינו עד אשר ישוקמו תילי הלשלת כדי שישבו להתרבות

מחדש. להכרת מקומות התפוצה של המינים השונים מומלץ להיכנס לאתר:
<http://www.penguinworld.com/types/map.php>

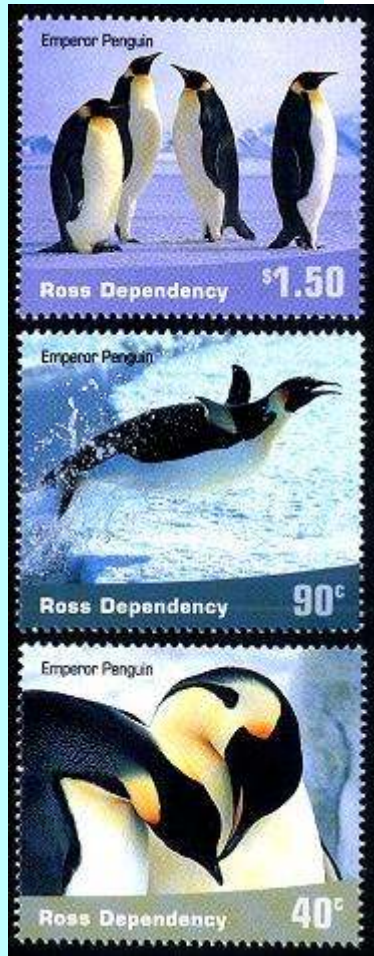

סוגי פינגווינים

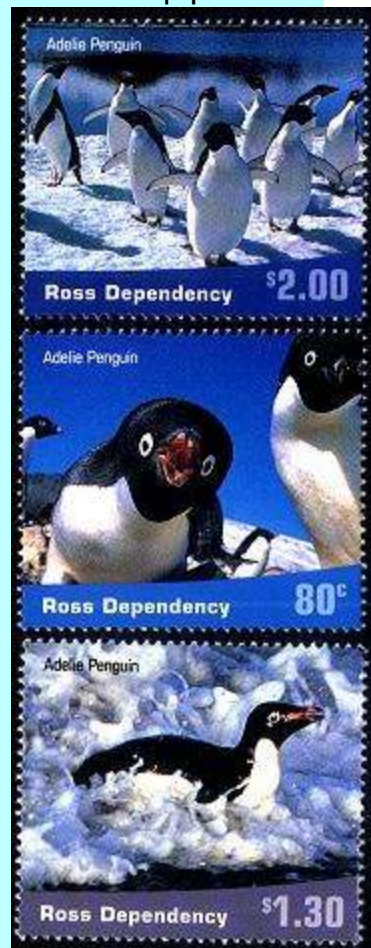
פינגווין מלכותי (שם מדעי: Aptenodytes patagonicus) הוא המין השני בגודלו של הסוג פינגווין, אחרי הפינגווין הקיסרי. גובהו 90 ס"מ ומשקל 11 עד 15 ק"ג. האוכלוסייה העולמית מונה בערך ארבעה מיליון פינגווינים מלכותיים. הפינגווין המלכותי אוכל דגים קטנים, זואופלקנטון, סרטנים ודיונונים. הם אוכלים בקבוצות, וכמו הרבה פינגווינים גדולים, הם יכולים להישאר תחת המים לפרקי זמן ממושכים. פינגווינים מלכותיים נמצאים בקצוות הצפוניים של אנטארקטיקה, ארץ האש, איי פוקלנד ואיים אחרים באזור, בעלי אקלים מתון.

פינגווין מלכותי

פינגווין קיסרי

פינגווין קיסרי (שם מדעי: *Aptenodytes forsteri*), הגדול בין הפינגווינים. גובהו הממוצע 122 ס"מ. ראשו וכנפיו של הפינגווין הקיסרי שחורים, הבטן לבנה, הגב אפור כחלחל והמקור ורוד ארגמני. בצידי צווארו שתי רצועות זהובות. פינגווין זה כמו כלל הפינגווינים אינו יכול לעוף וכנפיו קשות ושטוחות כדי שיוכל לשחות. כדי לצוד מזון על פינגווינים אלו לצלול מ 150 עד 250 מטר באוקיינוס הדרומי. הזמן הממושך ביותר בו הם יכולים להחזיק את נשימתם מתחת לפני המים הוא 18 דקות. על פינגווינים אלה חלים כמה מאפיינים שמקלים עליהם: רמת ההמוגלובין המובנת בגופם בצורה מיוחדת כדי לאפשר להם להסתגל למצבים בהם רמת החמצן נמוכה, היכולת לשנות את חילוף החומרים בגופם והיכולת להשבית אברים שאינם צריכים לפעול. ישנם המעריכים שהפינגווין הקיסרי הוא המיומן ביותר בנדידות משאר הפינגווינים זאת כדי למצוא לו בן זוג או כדי ולהאכיל את צאצאיו. זהו הפינגווין היחיד המתרבה במהלך החורף באנטארקטיקה, לאחר מסע קשה של 50 עד 120 ק"מ על פני הקרח, בדרכם הם עוברים על פני כפרים מאוכלסים באלפי אנשים. הנקבה מטילה ביצה אחת, ההורים הן הזכר והן הנקבה דוגרים על הביצים ומחליפים משמרות בינתיים הם תרים אחר מזון. תוחלת החיים של הפינגווין הקיסרי היא 20 שנה בדרך כלל.

פינגווין לבן-אוזן

פינגווין לבן-אוזן (שם מדעי: *Pygoscelis papua*) הוא מין של פינגווין בינוני עד גדול ממדים. את הפינגווין לבן האוזן ניתן לזהות על נקלה, בזכות רצועת-הנוצות הלבנות בקצה ראשו – זהו גם מקור שמו. הרגליים כתומות-אדומות, המקור אדמוני, פלג הגוף הקדמי לבן ושאר הגוף שחור. אצל הצעירים, נוצות הגב אפורות. הפינגווין לבן האוזן מתנשא לגובה של 75 עד 90 סנטימטרים, והוא הפינגווין

בתמונה משמאל פינגווין אדלי

השלישי בגובהו. מתחת לפני המים שוחה הפינגווין לבן האוזן במהירות רבה יותר מכל מין אחר של פינגווין, והוא מסוגל להגיע למהירות של כ-36 קילומטרים לשעה.

פינגווין אדלי (*Pygoscelis adeliae*) הוא מין משפחת הפינגוויניים הנפוץ בעיקר בקוטב הדרומי לאורך החוף ובקרבת האיים. בשנת 1830, החוקר הצרפתי ז'יל דומון ד'אורוויל נתן לפינגווינים אלה את השם "אדלי" (*Adélie*) על שם אישתו.

פינגווין רצועת הסנטר (שם מדעי: *Pygoscelis antarcticus*) נמצא באיי ג'ורג'יה הדרומית ואיי סנדוויץ' הדרומיים, באנטארקטיקה, איי דרום אורקני, איי דרום שטלאנד, האי בובה, באלאני ובאי פיטר. מקור שמם הוא מהרצועה השחורה הצרה הנמצאת מתחת לראשיהם, והמבחינה אותם בקלות ממינים אחרים. הם גדלים לגובה של 68 ס"מ, וכיום מוערכת אוכלוסייתם בכ-7,500,000 זוגות. משקלם נע בין 3 ל-6 ק"ג, כשהזכרים גדולים במקצת מהנקבות, אף כי המשקל עשוי להיות מושפע ממחזור הרבייה. מזונם מורכב מיצורים שוליים, דגים וחסילונים.

פינגווין הסלעים

פינגווין הסלעים (*Eudyptes chrysolophus*) הוא מהסוג *Eudyptes* הקרוב לפינגווין המלכותי. פינגווינים אלה רבים יותר במספרם מכל מיני הפינגווינים האחרים, כ-12 מיליון זוגות חיים. אולם אוכלוסייתם קטנה. פינגווין הסלעים מבוגר שוקל בין 3.2 ל-6.1 ק"ג ומתנשא לגובה של בין 51 ל-77 ס"מ. ניתן להבדילם מפינגווינים אחרים באמצעות נוצות הכותרת העליונות הצהובות-שחורות שלהם.

פינגווין צהוב עין

פינגווין צהוב עין (*Megadyptes antipodes*) הוא מין פינגווין יחיד בסוגו הנמצא באזור דרום ניו זילנד. בעבר נחשב כקרוב לפינגווין זוטר (*Eudyptula minor*), אולם מחקר מולקולרי הראה כי הוא קרוב יותר לפינגווינים מהסוג *Eudyptes*. הפינגווין נפוץ בעיקר מסביב האי הדרומי של ניו זילנד, סטיוארט, אוקלנד ואיי קמבל. מושבותיו של הפינגווין צהוב העין בחצי האי אוטגו הן מקום תיירות פופולרי, ושם יכולים התיירים לצפות מקרוב בפינגווינים.

פינגווין זוטר/כחול/קטן (*Eudyptula minor*) הוא הקטן במיני הפינגווינים ומתרבה לאורך חופי ניו זילנד,

פינגווין קטן

הארכיפלג צ'סטם, טזמניה ודרום אוסטרליה. גובהם בבגרותם כ-40 סנטימטרים, ומשקלם נע סביב קילוגרם אחד. צבע נוצות הגב והעורף נע בין כחול לשחור, והחזה ושאר פלג הגוף הקדמי לבנים. במהלך השנה כולה הם חיים במושבות גדולות המכילות מספר רב מאוד של פינגווינים. הקן נבנה בתוך מאורה או מתחת לשיח, ושם גם מוטלות הביצים וגדלים הצאצאים; הקן בדרך כלל מצוי בסביבות חוף הים. בעונת הרבייה הזכרים עורכים תצוגות חיזור קולניות כדי להרשים את הנקבות. בדרך כלל הזכר והנקבה אינם נשארים יחדיו לאורך כל חייהם. לעתים

הפינגווינים בונים קן חדש, ולעתים משפצים את קינם מעונת הרבייה הקודמת. הזכר והנקבה דוגרים על הביצים לסירוגין ובדרך כלל מתחלפים אחת ליום או ליומיים.

פינגווין שחור רגל (*Spheniscus demersus*) פינגווין אפריקאי הנמצא בדרום-מערב חופי אפריקה במושבות ב-24 איים בין נמיביה לבין מפרץ אלגואה, דרום אפריקה. הם גדלים לגובה של 68-80 ס"מ, ושוקלים בין 2 ל-5 ק"ג. יש להם פס שחור על החזה. יש להם בלוטות ורודות מעל העיניים. הזכרים גדולים יותר מהנקבות ובעלי חוטם גדול יותר. הצבע שחור-לבן שלהם חיוני להם להסוואה, - עבור טורפים תת-ימיים שלא יראו אותם בהסתכלם למעלה, ושחור - עבור טורפים שמסתכלים מבחוץ לכיוון מטה שלא יראום.

וחי
70

פינגווין שחור רגל

לבן

פינגווין הומבולדט

פינגווין הומבולדט (*Spheniscus humboldti*) פינגווין דרום אמריקאי, מתרבה בפרו וצ'ילה. הפינגווין נקרא על שמו של אלכסנדר פון הומבולדט, חוקר הטבע הראשון שתיאר את הפינגווין לקהילה המדעית. גודלם בינוני 65-70 ס"מ בגובה, ומשקלם 3.6-5.9 קילוגרם. הם בעלי ראש שחור ופס לבן העובר מאחורי עיניהם, סביב האוזניים והסנטר. על

החזה שלהם פס שחור שמגיע עד לרגל. בסיס החרטום שלהם ורוד. לפינגווינים

צעירים ראש שחור ללא הפס השחור בחזה. פינגוויני הומבולדט מקננים על איים ועל סלעים בחוף, ולפעמים אף במערות. מצב השימור העכשווי של הפינגווין הוא "פגיע", מפני שהאוכלוסייה סביבם מרבה לדוג. סיבה נוספת להתמעטות במספרם היא פגיעה במקום המגורים הטבעי שלהם. אוכלוסייתם נאמדת היום בין 3,300 ל-12,000 פרטים.

פינגווין מאגלאן

פינגווין מאגלאן (שם מדעי: *Spheniscus magellanicus*) נפוץ בעיקר בדרום אמריקה וחי בארגנטינה, איי צ'ילה ובאיי פוקלנד. זהו המין הנפוץ ביותר בסוג *Spheniscus*. פינגווין מאגלאן הינם פינגווינים בינוניים בגודלם. המבוגרים בעלי גבות שחורות ובטן לבנה, ושני פסים שחורים מהראש ומהחזה לכיוון מטה. ראשם שחור ופס לבן רחב חוצה מאחורי העין מסביב לאף ועד לסנטר. לעומת זה גוזלים ראשם אפור-כחול, החזה בצבע כחול עם קצת אפור, גבותיהם גם כן כחולות אפורות ויש כתמים על רגליהם. בטבע פינגווינים אלה חיים למעלה מ-25 שנה. כמו כלל הפינגווינים הם בעלי כנפיים חזקים, ויכולים לצבור מהירות גבוהה בשחייה.

פינגווין גלאפגוס

פינגווין גלאפגוס מתרבה פעמיים עד שלוש פעמים בשנה, (תוצאה של היעדר חילופי עונות בשל הסמיכות לקו המשווה). מסיבה זו, הם מתרבים לרוב בהתאם לתנאי הסביבה ולהיצע המזון. כך יוצא, כי מרבית הפינגווינים מתרבים בין מאי ויולי. ואולם, מזג האוויר והיצע המזון עשויים לגלות הפכפכות במהלך השנה, וכך לא ניתן לצפות את מועדן של עונות הרבייה לאשורו. באופן כללי מדובר במין מונוגאמי, כלומר הפרטים מזדווגים עם אותו בן-זוג במשך כל חייהם. בין נוהגי החיזור הבולטים ניתן למנות את ניקוי הנוצות ההדדי, זוגות הפינגווינים יבנו את הקן לפני ההזדווגות, ויטפחו אותו עד הטלת הביצים. הנקבה מטילה שתי ביצים בכל תטולה. שני ההורים מתחלקים בכל המטלות, כולל דגירה ומציאת מזון. לאחר 60 ימים מן הבקיעה הגוזלים יחלו לעוף, והם יגיעו לעצמאות מלאה תוך שלושה עד שישה חודשים.

פינגווין גלאפגוס הוא פינגווין אנדמי לאיי

גלאפגוס (כלומר: חי רק בהם). זהו הפינגווין היחיד החי באזור קו המשווה. הוא יכול לשרוד בסביבה הזו הודות לקור שמביא עימו זרם הומבולדט, וכן הודות לזרם קרומול. פינגווין גלאפגוס הוא מהקטנים שבפינגווינים. זהו הפינגווין היחיד שחצה את קו המשווה מדרום לצפון אל חצי הכדור הצפוני, ומשכך הוא הפינגווין בעל התפוצה הצפונית ביותר. גובהו של הפינגווין כ-48 עד 55 סנטימטרים, ומשקלו עד 2.6 קילוגרמים. ראשם שחור. קו לבן דק שצורתו U מתחיל מאחורי העין, ממשיך מאחורי האוזן ומסתיים בסנטר ובצוואר. גבם שחור-אפור, ובטנם לבנה. שתי רצועות שחורות ובולטות מצויות על חזם.

לתגובות ניתן לפנות לקלריטה ולאפרים בכתובת

chefetz@clarita-efraim.com

או דרך האתר <http://www.clarita-efraim.com/Default.aspx>

הפינה הישראלית – הכנרת

המוביל הארצי מזרים את מי הכנרת לכל הארץ.

ישראל מתייבשת. מספר שנים רצופות בהן כמות המשקעים הייתה נמוכה מהממוצע, יחד עם עליה בצריכה גרמו למשבר קשה במשק המים של ישראל. והמקום בו המשבר בולט המיוחד הוא באגם הכנרת.

אורכה של הכנרת הוא כ-21 קילומטר, ורוחבה המירבי מגיע ל-13 קילומטר. הכנרת היא הימה המתוקה הנמוכה ביותר בעולם, והיא נמצאת כ-200 מטר מתחת לפני הים. המים זורמים אל הכנרת מנהר הירדן, וממספר נחלים היורדים אליה ישירות מרמת הגולן. בדרום הכנרת הוקם סכר דגניה, המגביל את זרימת המים דרומה לכיוון ים המלח. באמצעות המוביל הארצי מספקת הכנרת כשליש מצריכת המים של תושבי המדינה.

בשנת 1992 הנפיק השירות הבולאי סדרה של שלושה בולים המתארים את הכנרת כמקור מים חיים. הבול הימני מתייחס לענף הדיג בכנרת. הידעתם כי בכל שנה דגים בכנרת כ-2000 טונות של דגים? אנשים רבים מוצאים את פרנסתם מדיג בכנרת, בעיקר של דגי אמנון. הבול השמאלי מתייחס לחקלאות הרבה סביב האגם, ואילו הבול האמצעי עוסק בכנרת כאתר נופש ובילוי. מי מאיתנו לא בילה חופשה בכנרת? כולנו נהננו מרחצה במימיה, ורבים עוסקים

בה בענפים שונים של ספורט מים, כגון גלישת רוח, סקי מים או חתירה. בשובל ניתן לראות את צורתה המוכרת של הכנרת, שהיא גם מקור שמה.

כאמור, בשנים האחרונות חל משבר קשה במשק המים בארץ. מפלס הכנרת ירד מאוד, ושפת הים נסוגה לאחור. במספר מקומות צצו איים בלב האגם. המראה העגום של הכנרת המדולדלת משמש לנו תזכורת יום-יומית בדבר הצורך לחסוך במים. כל אחד מאיתנו יכול לתרום למאמץ הלאומי: הקפידו לסגור ברזים, הקטינו את הצריכה ועיזרו לכולנו לשקם את הכנרת היפה שלנו.

חידון מספר 31

איזו מדינה?

איזו מדינה הנפיקה את הבול שלפניכם?

- א. גרזיה
- ב. גרמניה
- ג. מונטנגרו
- ד. קולומביה

מי האיש?

מיהו האיש הנראה בבול?
בזכות איזה הישג התפרסם?
איזה אסון פקד את משפחתו?

זהה את האתר

איך נקרא האתר הזה?
באיזו עיר ובאיזו מדינה הוא נמצא?
אתר זה הוא המקום הקדוש ביותר
לבני הדת ה.....

את הפתרונות יש לשלוח למערכת nosonchik@gmail.com עד ל-15 ביולי.
הפותרים מתבקשים לציין את גילם. בין הילדים ובני הנוער שיפתרו נכונה את החידות יוגרל פרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית. התשובות לחידות ושם הזוכה יפורסמו בגליון הבא.

פתרון חידה מספר 30

איזו מדינה?

התשובה הנכונה היא א' – הבול הונפק באוקראינה.

מי האיש?

האיש הוא מאו דזה-דונג, שליטה הקומוניסטי של סין במשך כ-25 שנה. מאו כתב את "הספרון האדום" בו פרש את הגותו.

מהו האירוע?

הבול מוקדש לליל הבדולח, שהתרחש ב-9 בנובמבר 1938 בגרמניה. השלטונות הנאצים אירגנו באותו לילה פוגרום ביהודים. רבים נרצחו, ובתי כנסת בכל רחבי גרמניה נשרפו. הבול מראה את שריפת בתי הכנסת ואת הטלאי הצהוב.

בהגרלה שנערכה בין הפותרים נכונה עלה בגורל שמה של קרן אורה פרידלנדר בת ה-10. אור זוכה בפרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית.

[מכתבים למערכת:](mailto:nosonchik@gmail.com)

לכל תגובה הצעה או שאלה, ניתן לפנות אלינו בכתובת:

nosonchik@gmail.com

